មូលដ្ឋានសឹកនិងអគ្គសេនាធិការដ្ឋាន
វៀតកុងលើដែនដីខ្មែរ

គឺតួអង្គសម្តេចសីហនុតែម្តង ដែលបានយល់ព្រមឲ្យទ័ពវៀតកុងមកតាំងមូលដ្ឋានសឹកនៅលើដីខ្មែរ តាមជាយដែនខ្មែរ-វៀតណាមខាងត្បូង ដោយមិនជាអ្នកជួយចែចូវឲ្យ ។ សម្តេចសីហនុបានជួយយួនវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើង ដោយគ្រប់មធ្យោបាយក្នុងចំបាំងជាមួយអាមេរិកាំង (12) ។

មូលដ្ឋានទ័ពយួនវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើង

(សម្តេចសីហនុបានអនុញ្ញាតឲ្យកងទ័ពយួនហូ-ជីមិញតាំងមូលដ្ឋានលើដែនដីខ្មែរ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៦០ និងបានជួយផ្គត់ផ្គង់ទ័ពយួននេះគ្រប់មធ្យោបាយ ផ្តល់អង្ករ ថ្នាំពេទ្យ គ្រាប់រំសេវ សាស្ត្រាវុធគ្រប់ធុន ដែលដឹកតាមកប៉ាល់មកកំពង់ផែសីហនុ កំពង់សោម ជាពិសេសកងទ័ពវៀតណាមខាងជើង ដែលមកចុះផែនៅកំពង់សោម ក្នុងពេលដែលយន្តហោះបេ-៥២ ទំលាក់គ្រាប់បែកលើផ្លូវលំហូ-ជីមិញយ៉ាងខ្លាំង ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៦៥មក ។

មូលដ្ឋានសឹកអស់ទាំងនោះបានចាប់ផ្តើមកតាំងពីឆ្នាំ១៩៦០ ។ ខ្លះទៀតជាមូលដ្ឋានចាស់ តាំងពីសម័យសង្គ្រាមតស៊ូជាមួយបារាំងម្ល៉េះ ។ មូលដ្ឋានសឹងតែទាំងអស់ តាំងនៅតាមបណ្តោយព្រំដែនខ្មែរ-យួន គឺតាំងពីព្រំរួមបីប្រទេស (លាវ-ខ្មែរ-យួន) ក្នុងខេត្តរតនគិរី លំផាត់ ឡាបានសៀក អូរាំង ស្នួល មេមត់-ជប់ ក្រែក ព្រំដែនខេត្តស្វាយរៀង តាកែវ កំពង់ត្រាច ។

តាំងតែពីច្រើនឆ្នាំមកហើយ... សម្តេចសីហនុធ្មេចភ្នែកធ្វើមិនឃើញនូវអ្វីៗ ដែលបានកើតមានឡើងនៅតាមតំបន់ជាយដែន (ខ្មែរ-វៀតណាម) (13) ។

ទីបញ្ជាការនៃការិយាល័យកណ្តាលភូមិភាគវៀតណាមខាងត្បូង (COSVN, Central Office South Vietnam) តាំងនៅមេមត់ ជាប់នឹងចំការកៅស៊ូតែម្តង ។

ទីបញ្ជាការនៃរណសិរ្សរំដោះជាតិ (NLF - National Liberation Front of South Vietnam) មានទីតាំងនៅទល់មុខក្រែក ក្នុងខេត្តកំពង់ចាម ។

ឯទីស្នាក់ការកណ្តាលនៃរដ្ឋាភិបាលបណ្តោះអាសន្នបដិវត្តន៍វៀតណាមខាងត្បូង (PRG = Provisinal Revolutionary Government of South Vietnam) មានទី តាំងនៅទល់មុខកំពង់ត្រាច ក្នុងខេត្តស្វាយរៀង ។

នៅតាមមូលដ្ឋានទាំងនោះ មានសង់មន្ទីរពេទ្យ ដែលអាចដាក់គ្រែ ដែលអាចដាក់គ្រែអ្នកជម្ងឺបានជាងប្រាំរយ ឃ្លាំងស្តុកសម្ភារៈសឹករាប់តោន សំរាប់ប្រើប្រាស់វាយលុកចូលវៀតណាមខាងត្បូង ដូចជាករណីការវាយលុកក្រុងព្រៃនគរ កាលពីបុណ្យតែតចូលឆ្នាំចិនយួន (១៩៦៨) ។

ក្នុងខែមិថុនា១៩៦៧ ដោយមានការតវ៉ាពីសាធារណរដ្ឋវៀតណាម និងពីស្ថានទូតអាមេរិកាំងថា មានកងទ័ពវៀតកុងតាំងនៅទល់មុខកំចាយមារ ជាប់លើព្រំដែនខ្មែរ-យួន ទទឹងទំហំ៥គីឡូម៉ែត្រ និងបណ្តោយ១៥គីឡូម៉ែត្រ ។ លោកវរសេនិយឯក សេង-ស៊ុនថៃ បាននាំកងយោធពលខេមរភូមិន្ទទៅដេញ ព្រោះគណកម្មការខាងបទត្រួតត្រា (ឥណ្ឌា, កាណាដា, ប៉ូឡូញ) មកត្រួតពិនិត្យ ។ មេវៀតកុងបានមកជួបនឹងលោកសេង-ស៊ុនថៃ ហើយហុចនាមប័ណ្ណសម្តេចសីហនុមកផង ។ វៀតកុងបាននិយាយថា ៖ សម្តេចបានចុះខសន្យាយល់ព្រមឲ្យពួកគេនៅលើដីខ្មែរ ដើម្បីគេចពីការដេញតាមនៃកងទ័ពវៀតណាមខាងត្បូងនិងអាមេរិកាំង ។ កាលណាគណកម្មការខាងបទត្រួតត្រាទៅផុតអស់ ពួកខ្ញុំស៊ីវិលត្រឡប់មកវិញ ។ ទ័ពវៀតកុងក៏ដកថយចេញពីតំបន់ភូមិត្រឡោកបែកយួនរយៈពេលតូច ។ ដល់គណកម្មការខាងបទត្រួតត្រាទៅមើល បានឃើញតែទាហានខ្មែរចាស់ម្នាក់ កំពុងអង្គុយបិតឬស្សីនៅក្នុងរោងដោលយ៉ាងធំ ។ ការនេះវាផ្ទុយគ្នាពីរូបថត ដែលយន្តហោះអាមេរិកាំងថតបានទៅវិញ (១៨) ។

ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៦៩ សហរដ្ឋអាមេរិកសំរេចប្រើយន្តហោះបេ-៥២ វាយលុកទម្លាក់គ្រាប់បែកកំទេចមូលដ្ឋានសឹកវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើង តាមព្រំដែនខ្មែរ-យួនយ៉ាងខ្លាំងក្លា ។ ទ្រាំមិនបានពួកកងទ័ពវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើង និងអគ្គបញ្ជាការវាបានរត់ថយចូលជ្រៅមកសំរាកយកកម្លាំងក្នុងដែនដីខ្មែរ តំបន់ព្រៃខេត្តក្រចេះ

(១៨), (១៩) តាមសេចក្តីឲ្យការណ៍របស់លោកប៉ោ-ផន អតីតវរសេនិយឯកសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។

ចម្ងាយ១៥០គ.ម.ភាគខាងជើងផ្លូវជាតិលេខ៧ ។ ដោយប្រើប្រាស់ខេត្តខ្មែរភាគខាងជើង ពួកវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើងបានរួចផុតមិនអន្តរាយដោយសារយន្តហោះ
ចម្ងាយ១៥០គ.ម.ភាគខាងជើងផ្លូវជាតិលេខ៧ ។ ដោយប្រើប្រាស់ខេត្តខ្មែរភាគខាងជើង ពួកវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើងបានរួចផុតមិនអន្តរាយដោយសារយន្តហោះ
បេ-៥២ ។ ដោយកងកម្លាំងគេបានត្រួតត្រាតំបន់នេះតាំងតែពីកាលមុនមក ពួកគេអាចសម្ងំយកកម្លាំងមុននឹងចូលវាយលុក (យួនខាងត្បូង) ទៀត (14) ។

មូលដ្ឋានសឹកក៏ដកថយចូលជ្រៅមកក្នុងស្រុកខ្មែរ មកតាំងទីនៅលើត្រើយខាងលិចទន្លេមេគង្គ ជិតក្រចេះក្រុង ។

នៅថ្ងៃទី២៨មេសា១៩៧០ មួយអាទិត្យមុនពួកវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើងកសាងមូលដ្ឋាន និងបញ្ជាការសឹកថ្មីលើច្រាំងទន្លេមេគង្គក្នុងខេត្តក្រចេះនោះ ពួកមេដឹកនាំឥណ្ឌូចិនប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិអាមេរិកាំង បានជួបគ្នាជាកំពូលនៅក្រុងកង់តុងដោយមានវត្តមានសម្ដេចសីហនុជាអ្នកចំណូលថ្មីផង ។ ផាំ-វ៉ាន់ដុងឲ្យកោះហៅខាងប៉ាថេតឡាវ គឺទ្រង់សុផានុវង្ស, ប្រធានរណសិរ្សជាតិរំដោះវៀតណាមខាងត្បូង ង្វៀង-ហ៊ូថូ និងសម្ដេចសីហនុឲ្យចូលរួមផង ។ ពេលនោះសម្ដេចបានថ្កោលទោសសហរដ្ឋអាមេរិក ហើយបានប្រកាសអនុញ្ញាតដោយចេញមុខឲ្យវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើងប្រើប្រាស់ដែនដីខ្មែរទៀតផងក្នុងការធ្វើសង្គ្រាមជាមួយសត្រូវរួម គឺចក្រពត្តិអាមេរិកាំង (15) ។

សូមសួរថា តើសីហនុក្លាយជាអ្វីហើយនៅពេលនេះ ចំពោះស្រុកខ្មែរនិងចំពោះប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ? ព្រោះហេតុអ្វី ដើម្បីអ្វី ទើបសីហនុចូលរួមជាមួយសត្រូវជាតិខ្មែរនេះ ?

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៧០រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ តើសីហនុមានដែលមានបន្ទូលថា ទ្រង់បានធ្វើខុស ឬនយោបាយទ្រង់ខុស នៅទីណា ថ្ងៃណាម្ដងហើយឬនៅ ?

ស្ទើរគ្រប់តែសុន្ទរកថា សីហនុស្រែកជេរក្តែងៗ ថ្កោលទោសខ្មោចលោកលន់នល់និងសិរិមតៈរហូត ខំលាងខ្លួនពីឧក្រិដ្ឋកម្មជាតិឯងនេះ សីហនុមិនដែលខុសទាល់តែសោះ ។ ស្រុកខ្មែរទៅជាយ៉ាងនេះ មកពីពួកអាក្បត់អស់នេះ វាធ្វើរដ្ឋប្រហារទម្លាក់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ! សូមកូនចៅមេត្តាជ្រាប !

ទ្រង់មើលមិនឃើញគ្រោះថ្នាក់នៃវត្តមានកងទ័ពវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើងលើដីខ្មែរ ថែមពីលើនេះ សីហនុបានជួយសត្រូវលេបទឹកដីខ្មែរនេះសព្វបែបយ៉ាងដោយជឿយ៉ាងស៊ប់ទៅលើសំដីបោកប្រាស់របស់ជូ-អេងឡាយនិងហូ-ជីមិញ ដោយគ្មានពិចារណា ។

មានតែសីហនុនិងប្រទេសខ្មែរតែមួយគត់ ដែលព្រមទទួលស្គាល់និងដាក់ទូតជាមួយវៀតកុង ។

នៅឆ្នាំ១៩៦៩ មានតែសម្ដេចសីហនុមួយអង្គគត់, ក្នុងឋានៈជាប្រមុខរដ្ឋខ្មែរ, ដែលបានទៅសម្រក់ទឹកភ្នែកស្រណោះស្រណោកគោរពវិញ្ញាណខ័ន្ធមេឃាតករ និងមេរៀបចំផែនការលេបទឹកដីខ្មែរ ដែលបានស្លាប់ទៅមុនបានសំរេចមហិច្ឆិតារបស់វា

សម្ដេចសីហនុរហូតដល់ទៅយករូបថតខ្មោចហូ-ជីមិញ មកតាំងក្នុងវាំងដើម្បីគោរពវិញ្ញាណក្ខន្ធថែមទៀតផង

សីហនុនិងរបបដឹកនាំក្រោយឯករាជ្យ

តាំងពីបានឯករាជ្យពេញលេញពីបារាំង សីហនុគ្មានបានធ្វើអ្វីក្រៅតែពីការពារអំណាចដែលទ្រង់យល់ថា, រហូតមកដល់ឥឡូវក៏ដោយ, ជាកម្មសិទ្ធិដាច់មុខ ជាកេរ្តិ៍មរតកប្រចាំត្រកូលរបស់ទ្រង់តែម្នាក់គត់ ទើបទ្រង់ចាប់កសាងទុនប្រជាប្រិយភាពប្រជាភិថុតិ បញ្ឆោរបោករាស្ត្រខ្មែរល្ងង់ខ្លៅ ដោយទ្រង់យល់ថាទុននេះអាចរក្សាអំ-ណាចរបស់ទ្រង់ជាម្ចាស់ផែនដីខ្មែរឲ្យនៅស្ថិតស្ថេរបានយូរអង្វែងតទៅ ។ ហើយដោយទ្រង់យល់របៀបនេះហើយ ទើបទ្រង់ចាត់ចែងរចនានយោបាយដឹកនាំរបស់ទ្រង់ទៅតាមតែទំនើងចិត្តចង់ តាមតែបំណងផ្ទាល់ខ្លួន និងជាផលប្រយោជន៍សំរាប់អ្នកម្នាងម៉ូនិចផង ដោយយកស្រុកខ្មែរ រាស្ត្រខ្មែរទាំងអស់ជាឧបករណ៍ល្បែងឥតពិចារណារបស់ទ្រង់ ។ ដោយខ្លាចសឺង-ង៉ុកថាញ់ដណ្ដើមទុននេះពីដៃទ្រង់ សីហនុបានអនុវត្តបន្សាបពិសសឺង-ង៉ុកថាញ់ ដោយចោទថា លោកថាញ់ជាជនក្បត់ជាតិក្បត់រាជបល្ល័ង្ក ហើយមិនអនុញ្ញាតឲ្យលោកថាញ់ចូលមករួបរួមក្នុងសង្គមជាតិសោះឡើយ ក្រោយសន្និសិទហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៥៤ ព្រោះស្រុកខ្មែរទាំងមូល រាស្ត្រខ្មែរទាំងអស់ជាសម្បត្តិដាច់ថ្លៃរបស់សីហនុតែម្នាក់គត់ សូម្បីលោកថាញ់បានសរសេរសំបុត្រផ្ទាល់ខ្លួនមកសុំចូលរួបរួមជាមួយទ្រង់ ក៏ទ្រង់មិនយល់ព្រមទាល់តែសោះ ។ ក្រោយមកឆ្នាំ១៩៥៧ លោកថាញ់បានសរសេរលិខិតផ្ទាល់ខ្លួនចំនួនបីផ្ដល់ឱវាទសីហនុ

ថា « សម្តេចកំពុងធ្វើនយោបាយនាំសេចក្តីវិនាសមកឲ្យប្រទេសខ្មែរនិងប្រជារាស្ត្រខ្មែរហើយ » ក៏សម្តេចមិនឈឺក្បាលយកចិត្តទុកដាក់ ។ សន្តិសិទហ្សឺណែវបានឲ្យខ្មែររក្សានូវបុណ្យស័ក្តិរបស់អ្នកចុះចូលដូចកាលពីដើម តែសីហនុមិនបានគោរពលក្ខណៈនេះឡើយ ។ ពួកខ្មែរវៀតមិញក៏ដូចតែខ្មែរឥស្សរៈ និងក្រុមភ្នំដងរែក, ពួកសឺង-ង៉ុកថាញ់, ដែរ គ្មាននរណាម្នាក់បានទទួលបុណ្យស័ក្តិពីសម្តេចសីហនុសោះឡើយ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះសម្តេចសីហនុបានទាំងចាត់ពួកគិញតាមអង្កេតគ្រប់អ្នកចុះចូលជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។ អង្កេតតាំងពីសកម្មភាពប្រចាំថ្ងៃ ពាក្យសំដីបើនិយាយទិ-តៀនដល់នយោបាយសីហនុ ក៏នឹងត្រូវគិញចាប់ញាត់គុកភ្លាម ដូចករណីលោកវ៉ាន់ឈួង, អតីតខ្មែរឥស្សរៈសឺង-ង៉ុកថាញ់ (១), លោកឆាយ-យ៉ត (២), លោកកេង-វ៉ាន់សាក់ជាដើម ។

(១) ដោយមិនបានបុណ្យពីសីហនុ ពួកខ្មែរឥស្សរៈភ្នំដងរែក, ក្រោយពីចូលមករួមរស់ក្នុងសង្គមជាតិហើយ, ក៏ទៅរកប្រកបរបរផ្សេងៗចិញ្ចឹមជីវិត ។ លោកលាវ-ធានស៊ីបានមកអែបជាមួយលោកលន់-នល់ ព្រោះធ្លាប់ជាសិស្សនាយទាហាន ហើយជិតដិតទៀតផង ឯប្អូនឈ្មោះលាវ-ធានអ៊ឹមត្រូវជាមិត្តភក្តិរួមថ្នាក់ជាមួយលន់-ណុនផង ។ លោកលន់-នល់បានឲ្យលោកលាវ-ធានស៊ីធ្វើជាចាងហ្វាងវិទ្យាល័យឯកជនខេមរា ដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់លោលលន់-នល់ផ្ទាល់ ។ លោកលាវ-ធានស៊ីបានបើកតូបលក់សៀវភៅមួយ ឈ្មោះសារិកា នៅត្រង់ចំណតរថយន្តឈ្នួលនៅផ្សារថ្មី ។ លោកដួង-ច័ន្ទសារ៉ាតបានទៅរកស៊ីលក់សាំងនៅទន្លេបឹទ ខេត្តកំពង់ចាម ។ លោកសាំង-សារ៉ាតធ្វើជាចាងហ្វាងសារពត៌មានខ្មែរថ្មី, ទៅមុខ, ឈាមខ្មែរ ហើយបាននិពន្ធប្រលោមលោកដ៏សែនពិរោះ មានស្នេហាខ្ពង់ខ្ពស់ និងមានស្នេហាជាតិដ៏បេះមុតរបស់តួអង្គ គឺរឿង «តេជោក្រហម» និង «មហាចោរនៅទល់ដែន» រហូតដល់លោលសេក-សំអៀតចាប់យកទៅសម្លាប់ចោល នៅដើមឆ្នាំ ១៩៥៩ ។ ស្មេរខ្ញុំបានអានសៀវភៅទាំងពីរនេះ (១៩៥៦) ដោយមាខ្ញុំម្នាក់មានតូបលក់សៀវភៅរំលងគ្នាបួនតូប ។ ឯលោកអ៊ីវ-យ៉ាងធ្វើជាគ្រូបង្រៀនឯកជន និងស៊ីឈ្នួលធ្វើមេធាវីជាមួយជាតិក្លឹងឥណ្ឌាម្នាក់នៅក្រុងភ្នំពេញ។ លោកគាំ-រ៉េតធ្វើការជាមួយក្រុមហ៊ុនជំនួញ «មហាបូពាំពាណិជ្ជ» ខាងជើងផ្សារធំថ្មី ខាងផ្នែកនាំទំនិញចេញចូល (Import-Export) ។ លោកហង្ស-ធុនហាក់ចូលទៅអែបជាមួយមហាក្សត្រីយានីកុសមៈ ដើម្បីកាឡៃល្ខោននិងសិល្បៈបំរើគោលគំនិតកែប្រែសង្គមខ្មែរតាមបំណងរបស់លោកសឺង-ង៉ុកថាញ់បានផ្តែផ្តាំ ដោយសរសេររឿងល្ខោនដូចជា ៖ «រៀមច្បងយើង, ថៅកែចិត្តចោរ, សំបុកឥតមេបា, កញ្ញាចរិយា, វិបត្តិស្នេហា, ចិញ្ចៀនបញ្ចាំចិត្ត, ដើមធ្លករក្សាជាតិ, ថ្នាំ » តែលោកមិនដាក់ឈ្មោះលោកជាអ្នកនិពន្ធឡើយ ។

(២) លោកឆាយ-យ៉តក៏ជាអតីតខ្មែរក្រុមសឺង-ង៉ុកថាញ់ដែរ សីហនុចាប់ដាក់គុកជាមួយគ្នានឹងលោកអ៊ីវ-យ៉ាង ។ លន់-ណុនបានទទួលបញ្ជាពីសីហនុទៅចាប់ពួកភ្នំដងរែកព្រមៗគ្នាតែម្តងនៅថ្ងៃទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៥៩ ដោយទ្រង់សង្ស័យថា បានចូលរួមដៃជាមួយសម-សារី, ដាប-ឈួនប្រុងធ្វើរដ្ឋប្រហារតាមសេចក្តីឲ្យការណ៍របស់អ្នកស្រីអ៊ីវ-យ៉ាង សព្វថ្ងៃរស់នៅក្រុងប៉ារីស ប្រទេសបារាំង ។ ឯលោកសាំង-សារ៉ាតត្រូវលោកស័ក្តិបីសេក-សំអៀតជាអ្នកចាប់ ។ លោកសេក-សំអៀតបានយកជើងទៅឈ្លូសសំណៅនិពន្ធរបស់លោកសាំង-សារ៉ាត ធ្លាក់រាត់រាយ (តាមសេចក្តីឲ្យការណ៍របស់លោកស៊ឹម-គិន) រួចហើយយកលោកសាំង-សារ៉ាតទៅសម្លាប់ចោលបណ្តោយទៅ ។ សេក-សំអៀត ក្រោយពីប្រមូលលុយកាក់ដោយលក់ព្រៃឈើ បូរាណវត្ថុតំបន់បន្ទាយឆ្មារ (ហ៊ុនគ្នាជាមួយហ៊ុល-ទន) មានលុយរាប់លានបាត ហើយបានសង់រោងកុន ម៉ាស៊ិនកិនស្រូវ សង់វីឡានៅស្រុកសៀម ដោយឃុបឃិតជាមួយសុង-សាក់ ។

(២) លោកឆាយ-យ៉តក៏ជាអតីតខ្មែរក្រុមសឺង-ង៉ុកថាញ់ដែរ សីហនុចាប់ដាក់គុកជាមួយគ្នានឹង

លោកអ៊ីវ-យ៉ាង ។ លន់-ណុនបានទទួលបញ្ជាពីសីហនុទៅចាប់ពួកភ្នំដងរែកព្រមៗគ្នាតែម្តងនៅថ្ងៃទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៥៩ ដោយទ្រង់សង្ស័យថា បានចូលរួមដៃជាមួយសម-សារី, ដាប-ឈួន ប្រុងធ្វើរដ្ឋប្រហារតាមសេចក្តីឲ្យការណ៍របស់អ្នកស្រីអ៊ីវ-យ៉ាង សព្វថ្ងៃរស់នៅក្រុងប៉ារីស ប្រទេសបារាំង ។ ឯលោកសាំង-សាវ៉ាតត្រូវលោកស័ក្តិបីសេក-សំអៀតជាអ្នកចាប់ ។ លោកសេក-សំអៀតបានយកជើងទៅឈូសសំណៅនិពន្ធរបស់លោកសាំង-សាវ៉ាត ធ្លាក់រាត់រាយ (តាមសេចក្តីឲ្យការណ៍របស់លោកស៊ឹម-គិន) រួចហើយយកលោកសាំង-សាវ៉ាតទៅសម្លាប់ចោលបណ្តោយទៅ ។ សេក-សំអៀត ក្រោយពីប្រមូលលុយកាក់ដោយលក់ព្រៃឈើ បូរាណវត្ថុតំបន់បន្ទាយឆ្មារ (ហ៊ុនគ្នាជាមួយហ៊ុល-ទន) មានលុយរាប់លានបាត ហើយបានសង់រោងកុន ម៉ាស៊ិនកិនស្រូវ សង់វីឡានៅស្រុកសៀម ដោយឃុបឃិតជាមួយសុង-សាក់ ។ ក្រោយសេក-សំអៀតអស់អំណាចដោយខ្មែរក្រហមឈ្នះ ហើយជិះឧទ្ធម្ភាគចក្ររត់ទៅស្រុកសៀម ដោយសង្ឃឹមរោងកុនវីឡាទាំងនោះ តែត្រូវសុង-សាក់ដាក់ឈ្មោះវាទាំងអស់ សេក-សំអៀតសល់តែក្តិតខោ ហើយមករាល័យតែជាប់ដៃយកប្រពន្ធម៉ៅ-សន, ចាងហ្វាងតុលាការសឹកបាត់ដំបង, ប្រពន្ធដើមសេក-សំអៀតក៏រត់ចោលទៅនៅស្រុកបារាំងជាមួយកូនស្រី(កូនចិញ្ចឹមជាក្មួយខាងប្រពន្ធ) ទៅ ។ ក្រោយមកសេក-សំអៀតបានសូកថៃចូលមកជំរំផុនបូរី តែគ្មានប្រទេសណាមួយព្រមទទួលយកសោះ ទាំង Père Venet*, ទាំងខាងសហរដ្ឋបានប្រាប់សេក-សំអៀតថា ៖ « ប្រទេសគេគ្មានកន្លែងឲ្យគាត់ទៅរស់នៅទេ (ឆ្នាំ១៩៨១) » ។ ស្មេរខ្ញុំបានមកទាន់ឃើញសេក-សំអៀតនៅក្នុងជំរំផុនបូរី ។ កាលនោះសេក-សំអៀតបានចូលរួមជាមួយព្រះតេជព្រះគុណហុក-សាវណ្ណ (សព្វថ្ងៃគង់នៅប្រទេសកាណាដា) ធ្វើជាញត្តិផ្ញើទៅអង្គការសហប្រជាជាតិ គាំទ្រសម្តេចសីហនុ ហើយដើរគៀរគេឲ្យជួយចុះហត្ថលេខាលើញត្តិនោះ តែខ្ញុំដែលទទួលខុសត្រូវខាងសលាលាមធ្យមសិក្សាផុនបូរី បានប្រឆាំងមិនព្រមចុះហត្ថលេខាលើញត្តិនោះ ព្រោះសំអាងថា នយោបាយសម្តេចសីហនុមិនច្បាស់លាស់ សម្តេចសីហនុជាមេខ្មែរក្រហម ។ លោកសេក-សំអៀតថែមទាំងសួរ និងបានទាំងកត់ឈ្មោះខ្ញុំទុកក្នុងបញ្ជីខ្មៅរបស់គាត់ទៀតផង ។*

ក្រោយមកសេក-សំអៀតបានសូកថៃកែឈ្មោះ ហើយធ្វើ Visa *ក្លែងបន្លំ បានចេញទៅស្រុកបារាំង ទៅរស់នៅលាក់មុខក្នុងក្រុងប៉ារីស៍រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៩០ ។*

(កកន ៖ នៅឆ្នាំ១៩៩៣ សេក-សំអៀតបានវិលត្រឡប់ចូលស្រុកខ្មែរវិញ ហើយលក់ក្បាលជាមួយនរោត្តម-បុប្ផាទេវី, នរោត្តម-ចក្រពង្ស និងនុត-ណារាំង ក្នុងជួរគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ។ ឆ្នាំ១៩៩៨ សេក-សំអៀត, នរោត្តម-បុប្ផាទេវី និងនរោត្តម-ចក្រពង្ស ក៏វិលក្បាលមកចុះចូលខាងគណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិចវិញ ។ សព្វថ្ងៃនេះសេក-សំអៀត បានធ្វើជាសមាជិកព្រឹទ្ធសភាខាងគណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច) ។

សីហនុបានក្លាយជាមហាវីរបុរស ដោយទាមទារឯករាជ្យបានពីអាណានិគមបារាំងដើម្បីក្រសេបយកអំណាចឲ្យពេញដៃ សម្តេចសីហនុបានដាក់រាជសម្បត្តិដល់មាតាបិតាក្នុងឆ្នាំ១៩៥៥ ហើយហក់ចូលមកប្រឡូកបង្កើតគណបក្សនយោបាយមួយឈ្មោះ « សង្គមរាស្ត្រនិយម » ។ មានខ្មែរខ្លះបានលួចខ្សឹបនិយាយគ្នាថា គណបក្សនយោបាយរបស់សីហនុបើឲ្យឈ្មោះថា « សង្គមរាស្ត្រយំ » ទើបត្រូវជាង ។ (កកន ៖ « សង្គមរាស្ត្រនិយម » បើដកតែពាក្យរាស្ត្រចេញគឺគណបក្ស « សង្គមនិយម » ។ ដើម្បីឲ្យរឹតតែដូចសង្គមនិយមមែនទែន សម្តេចសីហនុបានឲ្យសមាជិកនៅក្នុងបក្សហៅគ្នាថា « សហជីវិន ឬសហជីវិនី » ជាដើម) ។ ទ្រង់បានកំទេចគណបក្សនយោបាយដទៃទៀត ដោយប្រើវិធីឃោរឃៅបំផុត ដូចជាឲ្យមនុស្សយកគ្រាប់បែកទៅគប់សម្លាប់លោកអៀវ-កើស ជាប្រធានរដ្ឋសភា និងជាប្រធានគណបក្សប្រ

ជាធិបតេយ្យ, ឲ្យលោកសម-សារីយកពួកគិញនិងទាហានហ្លួង ទៅបាញ់លោកអៀរ ស៊ីចូវ, កេង-វ៉ាន់សាក់ជាឃោសនិកបក្សប្រជាធិបតេយ្យ ដែលកំពុងឃោសនានៅមុខក្រសួងឃោសនាការក្នុងឆ្នាំ១៩៥៥ តែគ្រោះល្អគ្រាប់កាំភ្លើង បែរជាមកត្រូវអ្នកបើកបរឡានសម-សារីទៅវិញ (៣) ។

ក្រុមបក្សនយោបាយទាំងអស់ ដោយខ្លាចសីហនុធ្វើបាបសម្លាប់ចោល ក៏ព្រមចូលរួមជាមួយគណបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយម ដែលមានសីហនុជាប្រធានអស់ ខ្លះទៀតក៏រស់នៅតែឯកឯង មិនហ៊ានធ្វើសកម្មភាពនយោបាយអ្វីទៀតឡើយ ដូច្នេះគ្មានអ្នកជំទាស់ប្រឆាំងនឹងសម្តេចសីហនុទៀតទេ ។ សីហនុក៏អនុវត្តនយោបាយរបៀបជិះសេះបែរខ្នងលែងដៃ ធ្វើស្រេចនឹងចិត្តទ្រង់នឹកឃើញ គ្មាននរណាមួយហ៊ានជំទាស់រារាំង សូម្បីតែអ្នកដែលសីហនុបានតែងតាំងជាទីប្រឹក្សាផ្ទាល់របស់ទ្រង់នោះ ក៏មិនហ៊ានផ្តល់ឱវាទផ្ទុយពីការយល់ឃើញរបស់សម្តេចសីហនុសោះឡើយ ។ ខ្មែរកាលណោះតែងតែនិយាយគ្នាថា ៖ « តាមតែព្រះបញ្ញាញាណដ៏ភ្លឺស្វាងរបស់ព្រះអង្គចុះ » ជាពិសេសលោកម៉ា-ឡៅពី ដែលជាអ្នកធ្វើអត្ថាធិប្បាយថែមថយយ៉ាងពិរោះក្នុងពិធីសិរិមង្គលផ្សេងៗ ដែលមានសីហនុជាអធិបតី ផ្សាយតាមសម្លេងវិទ្យុជាតិ ។

(<u>កកន</u> ៖ លោកម៉ា-ឡៅពី បានវិលត្រឡប់ទៅស្រុកខ្មែរវិញក្នុងសម័យរដ្ឋកម្ពុជា ហើយបានចូលជាសមាជិកគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ។ លោកនៅតែប្រព្រឹត្តល្បែងជល់មាន់ដដែល ជាចំណូលចិត្តរបស់លោកតាំងតែពីដើមរហូតមក ។ លោកបានស្លាប់នៅស្រុកខ្មែរដោយរោគបេះដូង (មិនចាំឆ្នាំ ឬប្រហែលមុនពេលបោះឆ្នោតអ៊ុនតាក់)) ។

គេសង្កេតឃើញមាននិតិយល់ឃើញបីចំពោះរូបតួអង្គសម្តេចសីហនុ ៖

១- ពពួកកសិករខ្មែរនៅស្រុកស្រែចំការ ដោយមិនបានទទួលការសិក្សាអប់រំផ្នែក «វិជ្ជាពលរដ្ឋ (Instruction civiques - Social studies) មានជំនឿថា « សីហនុ ជាអ្នកមានបុណ្យ » ជា « ព្រះបាទធម្មិក » តាមក្បួនពុតទំនាយ (៤) ត្រង់វគ្គ « ចិន លីគម្ពីរដើររកព្រះបាទធម្មិក » ។

កាលខ្ញុំនៅជាសិស្សវិទ្យាល័យសន្តិភាពក្រុងកំពង់ស្ពឺ ក្នុងឆ្នាំ១៩៦០ កាលនោះសម្តេចបានយាងទៅសម្ពោធអាគារវិទ្យាល័យមួយទើបនឹងសង់ថ្មី ។ ពួកយើងជាសិ

(៣) តាមសេចក្តីឲ្យការណ៍របស់លោកស៊ិម-គិន នៅរដ្ឋវ៉ាស៊ិនតោន ។

(៤) ព្រះបាទធម្មិកប្រែថា ស្តេចដែលប្រកបដោយធម៌ អនុវត្តច្បាប់ទសពិតរាជធម៌ (ធម៌ទាំង១០ប្រការ ដែលស្តេចល្អត្រូវអនុវត្តគោរពតាម) ។ ព្រះបាទធម្មិកនេះមានក្នុងក្រាំងទំនាយរបស់តាពុតតែខ្មែរអ្នកចម្លងតៗមក ដោយចង់ឲ្យគេជឿកាន់តែខ្លាំងនោះ, ក៏សរសេរកែទៅជា «ពុទ្ធទំនាយ» ទៅវិញ ។ តាមពិតព្រះពុទ្ធគង់នៅប្រទេសឥណ្ឌាឯណោះ ពុំបានធ្វើការទស្សន៍ទាយពីស្រុកខ្មែរទេ។ ទំនាយតាពុតបានចែងថា ៖ ដល់ពាក់កណ្តាលសាសនា (ពុទ្ធសករាជ២៥០០) នៅស្រុកខ្មែរនឹងមានអសុរប្រាំបីទិស ច្បាំងកាប់ចាក់គ្នាឈាមដាបពោះដរី ហើយនិងមានចិនពីស្រុកចិន លីគម្ពីរដើរស្វះស្វែងរកព្រះបាទធម្មិក មកជួបលោកសង្ឃធុតុង្គចីពររហែកគង់លើថ្ម ហើយស្គាល់ថាជាព្រះបាទធម្មិក ក៏នាំស្តេចធម្មិកនេះឲ្យទៅបង្ក្រាបពួកអសុរទាំងនោះឲ្យឈប់ច្បាំងគ្នា រាស្ត្រខ្មែរស្រុកស្រែក៏នាំគ្នាកាត់យល់ថា សីហនុជាព្រះបាទធម្មិក ។

ស្បូស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋានយុវ័ន ខោអាវកាគី មានចងក្រវ៉ាត់ខ្មៅយ៉ាងតឹងបំពង់កនិងសក្តិបន្តោងរូបសម្តេចសីហនុ ផ្លាក«យុវជនរាជសង្គមនិយមខ្មែរ» រណែងរណោងយ៉ាងធុញទ្រាន់ ។ ពួកយើងបានទទួលបញ្ជាពីលោកចាងហ្វាង ងួន-ស្រេង ឲ្យក្រោកតាំងពីព្រលឹមស្រាងៗ ត្រៀមខ្លួនមកឈរចាំទទួលបដិសណ្ឋារកិច្ចសម្តេចសីហនុ តាំងតែពីព្រមឹមម៉ោងប្រាំមួយរហូតដល់ថ្ងៃត្រង់ក្តៅហែង ។ ភ្នែកទាំងរាស្ត្រទាំងសិស្សទាំងអស់គ្នា ខំសម្លឹងមើលទៅលំហអាកាស ក្រែងឃើញយន្តហោះកន្ទុំរុយស្តេចឱហោះមក ។ ពេលឧទ្ធម្ភាគចក្រហោះឆ្វែលពីលើ សីហនុបានបោះក្រណាត់ឃីហោ«សង្គម»។ ក្មេងៗរាស្ត្រទាំងស្រីទាំងប្រុសរត់ជាន់គ្នាតាមដណ្តើមក្រណាត់នោះ ។ នៅជិតខ្ញុំមានមីងម្នាក់ ស្រាប់តែក្រណាត់ធ្លាក់មកចំគាត់តែម្តង ខ្ញុំឃើញទឹកមុខគាត់ត្រេកអរណាស់ ដៃអោបក្រណាត់នោះយ៉ាងជាប់ ឈរភ្លឹកភ្លេចខ្លួនមួយសន្ទុះធំ ។ ក្រោយមកគាត់ពុំបានយកក្រណាត់ធុនថោកនោះទៅកាត់ស្លៀកពាក់ឡើយ គាត់ជឿថាជាវត្ថុពិសិដ្ឋរបស់ព្រះបាទធម្មិក ។ គាត់បានយកក្រណាត់នោះទៅតំកល់លើហ៊ឹងជាមួយព្រះពុទ្ធរូប ថ្វាយបង្គំរាល់ថ្ងៃ (៥) ។ សុន្ទរកថាយ៉ាងវែងអន្លាយ បែកជាអួរហួរជាស្ទីង សម្តេចតិះដៀលបង្អាប់អាមេរិកាំងថា «អាគាំង» (៦) មិនចេះធ្វើស្រែខ្វះអង្ករស៊ី (តាមពិតអាមេរិកាំងជាប្រទេសលេខមួយក្នុងការដឹកអង្ករចេញទៅលក់ក្រៅប្រទេស) ជេរនាយករដ្ឋមន្ត្រីសៀមថា « អាថ្នមកាទិំកាចន កាតន កាឆា » ផង ជេរឃួនង៉ោ-ឌិនឌៀមផង ។ ប្រជារាស្ត្រស្រុកស្រែ, ជាពិសេសតាយាយចាស់ៗ អង្គុយចោងហោងស្តាប់សុន្ទរកថាសម្តេចសីហនុ ហើយឱនលើកដៃប្រណម្យដាក់លើក្បាល ដូចគេស្តាប់លោកទេសន៍អញ្ជឹង ។

រាស្ត្រស្រុកស្រែចំការ មុននឹងនិយាយដល់ព្រះនាមទ្រង់ គេតែងតែលើកដៃបន្ទូលឡើងទៅលើក្បាល នឹករំលឹកដល់ព្រះអង្គជានិច្ច ព្រោះទ្រង់ជាអ្នកមានបុណ្យ ។ អ្នកខ្លះ មានទាំងពួកព្រះអង្គម្ចាស់ខ្លះផងអួតថា នឹងជឿថា «វង្សស្តេចខ្មែរជាវង្សព្រះពោធិសត្វ» ថែមទៀតផង ។ រាស្ត្រខ្មែរខ្លះទៀត បានទាំងហាមកូនចៅកុំឲ្យតិទៀនពីទ្រង់ ព្រោះនឹងមានបាបធ្ងន់ណាស់ ។

២- ចំពោះមតិបញ្ញវ័ន្តខ្មែរវិញ ពួកគេយល់ឃើញថា សម្តេចសីហនុលោភលន់អំណាចហួសហេតុ ក្រសោបយកកិច្ចការនាយករដ្ឋមន្ត្រីមកកាន់ផ្ទាល់ យកកិច្ចការរបស់តុលាការមកធ្វើជាការចូលគាល់សវនាការតាមបែបស្តេចខ្មែរជំនាន់ដើម ទ្រង់ឲ្យរាស្ត្រឈប់ឈ្លោះគ្នា ហើយសន្យាឲ្យប្រាក់ប៉ុណ្ណោះប៉ុណ្ណោះ ។ លោកតាហ៊ុល ឬ

(៥) គ្រប់តែចាស់ៗ ជាពិសេសគ្រូមន្តអាគម បានយកក្រណាត់សង្គមនោះ ឬក៏រូបថតសម្តេចសីហនុដាក់លើហ៊ឹងជាមួយទៃគ្រូ កន្សែងយន្ត្រ ព្រះពុទ្ធរូប ថ្វាយបង្គំរាល់ថ្ងៃ ។

(៦) ពាក្យសីហនុហៅអាមេរិកាំង ។ តាមរឿងបុរាណខ្មែរដែលសរសេរតែពីរឿងស្តេច ដូចជាព្រះជិនវង្ស, រតនាវង្ស, ទិព្វសង្វារ...។ល។ គេសរសេររបៀបតែមួយ គឺមានកូនស្តេចចេញទៅរៀនមន្តអាគមគាថាពីតាឥសីនៅព្រៃហេមពាន្ត ។ គ្រប់ៗតែរឿងបែបនេះ, តាឥសីមានក្មេងបំរើម្នាក់ឈ្មោះថា «អាគាំ» (អាគាំងចៅតា) ។ អាគាំងល្ងង់មហាសែនល្ងង់ រស់នៅជាមួយលោកតាឥសីរាប់សិបឆ្នាំមកហើយ ស្អីក៏អាគាំងមិនចេះដែរ កុំសូម្បី «នខ្វាក់» ក៏មិនចេះផង ។ សីហនុយកឈ្មោះអាគាំងនេះមកហៅមកដាក់ឲ្យអាមេរិកាំង ថាអាមេរិកាំងល្ងង់ (មានតែសីហនុទេដែលចេះ) អាមេរិកាំងខ្វះអង្ករស៊ីជាដើម ។

លោកឃឹម-ទិតដែលកាន់លុយនោះ មិនដែលបើកប្រាក់ឲ្យរាស្ត្រនោះៗ តាមបន្ទូលរបស់សម្តេចទេ គាត់លួចកិបទ្បិបលាក់ទុកផ្ទាល់ខ្លួនគាត់យ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់ ។ ចំពោះអាហារូបករណ៍ទៅរៀនឯបរទេសវិញ (៧) ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យខ្លះៗដែរ តែផ្នែកខាងតិកនិកបច្ចេកទេសស្មោះ ឯខាង «នយោបាយ, សេដ្ឋកិច្ច, សង្គមកិច្ច, ច្បាប់» ទ្រង់មិនអនុញ្ញាតឲ្យជាដាច់ខាត ដោយសីហនុសំអាងថា ខ្លាចនាំមនោគមវិជ្ជាបរទេសផ្តេសផ្តាសចូលស្រុក ។ តាមពិតគឺសីហនុខ្លាចគេចេះជាង ហើយមកដណ្តើមអំណាចពីទ្រង់ទៅវិញទេ ។

សីហនុជាស្តេចចិត្តស្រី ឆាប់ខឹង មាយាងរង៉ក់ច្រើន កំញើញចង់លាលែងរាប់រយដង (តែសីហនុនៅតែលើអំណាចរហូត) ឲ្យគេអង្វរនាំគ្នាធ្វើញត្តិ ឬឈរទាមទារសុំឲ្យព្រះអង្គនៅជា «អគ្គមគ្គទេ្វសក៏ឆ្មើមតទៅទៀត» ខាតពេលវេលាអស់សន្ធឹក ។

សីហនុអួតអាងខាងពូកែធ្វើកុន ដូចជាបង្កើតពាក្យ «ផឹងមោង» ជាដើម ។ តាមប្រភពច្បាស់ការណ៍ថា សម្តេចសីហនុខូចមែន ចូលចិត្តស្រីណាស់ (៨) ។ នាម៉ឺនខ្មែរម្នាក់ ដោយចង់យកគាប់គួរជាមួយសម្តេចសីហនុ ក៏នាំភរិយាដ៏ស្រស់ក្មេងទៅចូលគាល់សម្តេចទតឃើញក៏សព្វព្រះទ័យ ទាញដៃលោកជំទាវក្មេងចូលបន្ទប់បាត់ទៅ ។ នាម៉ឺននោះស្ទើរតែនឹងធ្វើអត្តឃាតខ្លួនព្រោះតែរឿងនេះ តែដោយសម្តេចសីហនុដម្លើងបុណ្យស្មើនឹងរដ្ឋមន្ត្រី ក៏ពេញចិត្តបាត់មាត់ឈឹងតែម្តងទៅ (៩) ។ ដូចប្រពន្ធចុងប្រធានាធិបតីឥណ្ឌូណេស៊ីស៊ូការណូ ជាមួយគ្រូក្មេងខេត្តសៀមរាបម្នាក់ ។ អ្នកស្រីស៊ូការណូបានមកនៅជាមួយសម្តេចសីហនុ ឯជំណាក់ភ្នំបូកគោចំនួនមួយអាទិត្យតែពីរនាក់ ។

សម្តេចសីហនុជាបិតាគ្រប់វិស័យ ៖ បិតាឯករាជ្យជាតិ, បិតាកីឡាជាតិ, បិតាសិក្សាធិការជាតិ, បិតាសិល្បៈ (តួឯកភាពយន្ត), បិតាចម្រៀង មានបទកូលាបលួងប្រាបាង្គ (រហូតបានម្តាងលាវមួយ), ពេលរាត្រីជួបក័ក្រ...។ល។ ជួនកាលទ្រង់ឡើងប្រគុំភ្លេងផង, បិតាកាស៊ីណូជាតិ, បិតារៀតកុង និងចង់ធ្វើជាបិតាដេញរៀតកុងទៀត តែទ្រង់សិរិមតៈនិងលន់-នល់មិនអនុញ្ញាតទុកឱកាសឲ្យ ។

(៧) អាហារូបករណ៍ជាជំនួយពីប្រទេសជឿនលឿន តាមរយៈអង្គការសហប្រជាជាតិ មាន **UNESCO** *ជាដើម ដល់ប្រទេសទន់ខ្សោយ ឲ្យបញ្ជូនសិស្សទៅរៀននៅស្រុកគេ មានបារាំង, អាមេរិកាំង អង់គ្លេស... តែដើម្បីបានអាហារូបករណ៍ទាំងអស់នោះ គេត្រូវសូកប្រាក់ខ្ពង់១០ម៉ឺនរៀល ដល់អ្នកដែលកាន់កាប់ខាងអាហារូបករណ៍នោះ បើពុំនោះទេ គេបញ្ជូនតែកូនចៅគេ កូននាម៉ឺនដែលប៉ោទ្បែឲ្យទៅរៀនរៀនទៅវិញ ។*

(៨) នេះជាទម្លាប់របស់នាម៉ឺនខ្មែរតាំងពីបូរាណមក ដើម្បីបានបុណ្យស័ក្តិពីស្តេច គេយកកូន, ជូនកាលជាប្រពន្ធ ឲ្យតែស្តេចសព្វព្រះទ័យ, ទៅថ្វាយស្តេចដូចជាកថាថនញ៉ុញ, ឪពុកកថាថនឈុំ, ស្តេចត្រាញ់ខេត្តបាត់ដំបង, បានយកកូនស្រីមួយទៅថ្វាយហ្លួងនរោត្តម និងកូនស្រីមួយទៀតទៅថ្វាយស្តេចសៀមជាដើម ។

(៩) សូមអានសេចក្តីសម្ភាសន៍របស់សីហនុ ក្នុងទស្សនាវដ្តី **Playboy Vol.34 No.5- May 1987** *ផងចុះ តែទ្រង់ពុំបានលាតត្រដាងអស់ពីរឿងពិតរបស់ទ្រង់ ជាមួយអស់លោកជំទាវ លោកស្រីខ្លះៗនោះទេ ។*

សម្ដេចសីហនុមានចរិតប្រែប្រួល គ្មានច្បាស់លាស់ មានគោលដៅរក្សាតែអំណាចផ្ទាល់ខ្លួន បន្ទាត់នយោបាយតាមនឹកឃើញ ថ្ងៃនេះអញ្ចេះ ស្អែកឡើងប្រែជាអញ្ចុះទៅវិញ ស៊ីជោរ និងចូលចិត្តឲ្យគេបញ្ជោរកោតសរសើរពីខ្លួនឯង ។

សីហនុគឺកម្ពុជា ! កម្ពុជាគឺសីហនុ ! នរណា ខ្មែរណាដែលមិនយល់ស្របតាមយោបល់ទ្រង់ទេ គឺជាជនក្បត់ជាតិ ។ សម្ដេចសីហនុយកលោកព្រាប-អ៊ិន (១០), សៅ-ង៉ុយ, ស៊ីសុមុត-សុវណ្ណរី... និងខ្មែរសេរីជាច្រើនទៀត ទៅបាញ់ចោលនៅត្រពាំងក្រឡឹង (កំពង់ស្ពឺ) រួចហើយថតបញ្ចាំងក្នុងកម្មវិធីទូរទស្សន៍ គ្រប់រោងកុនក្នុងក្រុងភ្នំពេញនិងខេត្តក្រៅ ព្រមទាំងចុះក្នុងទស្សនាវដ្ដី «សង្គម» ដែលមានទ្រង់ជាចាងហ្វាងផង ។

សម្ដេចសីហនុបានបង្កើតឲ្យលេងបៀរបោ៉ អាប៉ោង ល្បែងស៊ីសងគ្រប់មុខពេលចូលឆ្នាំខ្មែរម្ដងៗ ធ្វើឲ្យបាត់បង់អស់ល្បែងប្រជាប្រិយខ្មែរ ហើយប្រជារាស្ដ្រខ្មែរនៅលេងល្បែងស៊ីសងជាច្រើនខែបន្តទៅទៀត ។ ទ្រង់បើកកាស៊ីណូរដ្ឋយកប្រាក់ចូលជួយទប់ថវិកាជាតិអោនថយ ។ ប្រជារាស្ដ្រ នាម៉ឺនខ្មែរវិកវរព្រោះតែកាស៊ីណូជាតិ ខ្លះអលែងលះគ្នា ដូចជាករណីលោកសឹង-ភឿកថ (១១) ជាដើម ខ្លះទៀតចងកសម្លាប់ខ្លួន លោតទឹក ស្រីៗខ្លះក្លាយជាស្រីលក់ខ្លួន ចោរកម្មចោរឆក់កើតពាសពេញក្រុងភ្នំពេញ កុងស៊ីបញ្ចាំងកាន់តែកើតច្រើនឡើងនៅមុខរោងកាស៊ីណូមាត់ទន្លេជិតសាលចតុមុខ, នាម៉ឺន គយ ប៉ូលីសកាន់តែស៊ីសំណូក ពុករលួយកាន់តែខ្លាំង ដើម្បីយកលុយទៅស្រង់ដើមក្នុងកាស៊ីណូរដ្ឋ ។

ឯមាតាសីហនុ, ក្សត្រីកុសុមៈ និងអ្នកម្នាងម៉ូនិចក៏ខំរកស៊ីតែរៀងៗខ្លួនដែរ ។ ក្សត្រីកុសុមៈជាមាតាសម្ដេចសីហនុនិងអ្នកម្នាងម៉ូនិចមិនត្រូវគ្នាទេ ខំប្រជែងប្រណាំងដណ្ដើមប្រើអំណាចឥទ្ធិពលជាមាតា ជាប្រពន្ធប្រមុខរដ្ឋរៀងៗខ្លួន ដោយតែងតាំងមនុស្សជាទីសំណាប់ចិត្ត ចេញសំបុត្របោះត្រារាជវាំង តាំងភួង-ម៉ារហ្គាំងឲ្យធ្វើជាចាងហ្វាងអេសស្កាដេ (S.K.D.) ជាដើម ។ អ្នកម្នាងជាមួយបងខ្លួនគឺអ៊ុំ-ម៉ាណូរិនឆ្លៀតរកស៊ីហ៊ុនជាមួយពួកឈ្មួញវៀតកុងហុង-យូផង, រត់ពន្ធមាសប្លាទីនតាមយន្តហោះផង (១២) (គយម្នាក់ដែលចាប់ដោយមិនបានដឹងថា ជារបស់អ្នកម្នាងម៉ូនិច ក៏ត្រូវគេផ្លាស់ចេញ២៤ម៉ោង វិសតែនឹងអស់បុណ្យស័ក្តិថែមទៀត), ដឹកអង្ករ ថ្នាំពេទ្យ

(១០) កាលនោះសម្ដេចសីហនុបានប្រកាសតាមវិទ្យុ ឲ្យខ្មែរសេរីចូលមកចរចាគ្នា ។ លោកសឹង-ង៉ុកថាញ់សួររកអ្នកស្ម័គ្រចិត្តចូលមកស្រុកខ្មែរ តាមខេត្តតាកែវ ដែលកាលណោះលោកអ៊ិន-តាំធ្វើជាចៅហ្វាយខេត្ត ។ សីហនុបានកែប្រែពីចរចាជាមួយខ្មែរសេរី ត្រឡប់ជាយកព្រាប-អ៊ិន ទៅឲ្យក្មេងជេរម្ដាយប្រាស់ឆ្អេះយ៉ាងអាក្រក់អាក្រី ផ្សាយតាមសម្លេងវិទ្យុជាតិ ។ លោកអ៊ិន-តាំបានប្រាប់ព្រាប-អ៊ិនឲ្យសុំទោសសម្ដេចទៅនឹងបានរួចខ្លួនហើយ តែព្រាប-អ៊ិនមិនព្រម ។ សម្ដេចឲ្យយកព្រាប-អ៊ិនទៅបាញ់ចោលនៅត្រពាំងក្រឡឹង ថតបញ្ចាំងគ្រប់រោងភាពយន្ត ។

(១១) ផ្ទះខ្ញុំនៅរំលងពីរផ្ទះពីផ្ទះលោកសឹង-ភឿកថ ដែលជារដ្ឋមន្ត្រីម្ដង និងជាចាងហ្វាងសារពត៌មាន «មាតុភូមិ» តែក្រោយមកត្រូវសីហនុបិទចោល ក៏បោះរៀងចិនមាន ដាវទិព្វស៊ូឡុង, ទេពឥន្ទ្រីសេនាក្លាហាន...។ល។ វិញ ។

(១២) សេចក្ដីឲ្យការណ៍របស់លោកម៉ែៈ-សៅរី ជាក្មួយខាងភរិយាលោកអ៊ិន-តាំ សព្វថ្ងៃរស់នៅក្រុងភ្នំពេញ ។

កាំភ្លើង គ្រាប់រំសេវ ជាមួយចិនគួច-អាន ទៅផ្តល់ឲ្យទ័ពវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើង នៅមូលដ្ឋានតាំងលើដីខ្មែរ តាមខេត្តជាប់ជាយដែនខ្មែរ-យួន ។ មួយទៀតគ្រួសារខែក-វណ្ណឌី (មានទំនាក់ទំនងជិតដិតជាមួយអ្នកម្នាងផង) បានទទួលឯកសិទ្ធិពិសេសក្នុងការរកស៊ីធ្វើជំនួញ ដោយយកក្រុមហ៊ុនរដ្ឋធ្វើជាត្រីមុខ (Magasin d'Etat) ក្នុងការនាំទំនិញចូលពីបរទេស, ពិសេសពីស្រុកបារាំងមកលក់ ។

ព្រោះតែរបៀបយ៉ាងនេះហើយ ទើបប្រទេសខ្មែរដែលផ្តាច់ជំនួយអាមេរិកាំងក៏មានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ហេតុមកពីមេដឹកនាំនិងនាម៉ឺនតូចធំគ្មានវិចារណញ្ញាណគិតខ្លាចរលាយអស់ស្រុកដល់បន្តិចសោះ ។ រហូតសព្វថ្ងៃនេះហើយក៏ដោយគេនៅតែឆ្លើយដាក់ថា « មកតែពីពួកប្រទេសមហាអំណាច, មកតែពីពួកគ្រូចូលជាមួយខ្មែរក្រហម (សំដីពួកនាយទាហានខ្លះ) » តែត្រង់សីហនុ ត្រង់នាម៉ឺនខ្មែរធ្វើការឲ្យខ្មែរក្រហម ធ្វើការឲ្យយួនមកយកស្រុកនោះ ពួកគេហាក់ដូចជាមើលមិនឃើញសោះ ។ តាមពិតអ្នកចូលជាមួយខ្មែរក្រហមមិនមែនមានតែគ្រូទេ មានគ្រប់ក្រសួងតាំងពីពេទ្យ ចៅក្រម វិស្វករ...។ល។ ឯសម្តេចសីហនុសោតក៏ជាមេខ្មែរក្រហមថែមទៅទៀត ។

៣- តាមទស្សនៈអ្នកនិពន្ធបរទេស ជាពិសេសពួកបស្ចឹមប្រទេស គេមើលឃើញថា សីហនុជាស្តេចសក្តិភូមិតាំងពីឆ្នាំ១៩៤១ (1) ដល់ឆ្នាំ១៩៧០, ជាប្រមុខរដ្ឋ, ជានាយករដ្ឋមន្ត្រី, ជាប្រធានបក្សនយោបាយតែមួយគត់ (សង្គមរាស្ត្រនិយម), អ្នកដឹកនាំប្រគុំវង់ភ្លេង Jazz, ចាងហ្វាងទស្សនាវដ្តី (សង្គម, ផ្សេងៗ), ចាងហ្វាងថតភាពយន្ត និងជាតួឯកផង, ជាអ្នកបើកកាស៊ីណូ, ជាអ្នកសាកល្បងរួមបញ្ចូលទ្រឹស្តីពុទ្ធនិយមនិងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ (តាមឱវាទរបស់ប្រធានាធិបតីរ៉ូម៉ានី ដែលត្រូវប្រហាជីវិតនៅខែធ្នូ១៩៨៩ ដើម្បីរក្សាអំណាចទ្រង់ឲ្យបានមួយជីវិត) ។ ជាមនុស្សឥតបានការ ឆាប់ខ្ញាល់ ចូលចិត្តអួតអាងពីថ្វីដៃខាង«ធ្វើកុន», មិនអនុញ្ញាតអត់ទោសដល់ការទិតៀននិងការខ្វែងយោបល់ផ្ទុយពីទ្រង់ឡើយ, ចាត់ទុកទីប្រឹក្សានិងអ្នកជំនួយថាមានសមត្ថភាពមិនដល់ទ្រង់, ចិត្តល្អណាស់ជាមួយអ្នកដែលចេះយកចិត្ត លុតក្រាបគាប់គួររណោបរណាបស្របតាមទ្រង់ (ដែលភាសាសាមញ្ញនិយាយថា ចេះត្រឹមតែ «កូណាសេសៗប៉ុណ្ណោះ), តែម្នាក់ៗខ្លាចញញើតណាស់និងចរិតឆាប់ខឹងច្រឡោតរបស់ទ្រង់ ។ សុន្ទរកថារបស់សម្តេចសីហនុជាសំដី «ចោលដឹងទាំងដង» មានលក្ខណៈពិសេសឡប់ៗម៉្យាង (Idiosyncratic) ហើយឯការពន្យល់របស់ទ្រង់ច្រើនមានន័យមិនប្រាកដមិនច្បាស់លាស់ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ សម្តេចសីហនុមានទេពកោសល្យប៉ិនប្រសប់ខាងផ្នែកនយោបាយ មានសម្ពស្សរឹងប៉ឹងនិងមានប្រាជ្ញាវៀងវៃ (តែគួរស្តាយនូវមេដឹកនាំនេះ ដែលមិនបានទទួលការអប់រំខាងផ្នែកដឹកនាំសោះ) ។ បន្ទាប់ពីការចាប់ផ្តើម (រៀនធ្វើនយោបាយទទ្រឹបទទ្រាប មិនច្បាស់លាស់មួយពីដំបូងទីមក សម្តេចសីហនុក្រេបជញ្ជក់យកបានលក្ខណៈទាំងអស់នេះ ក្នុងផលប្រយោជន៍នៃបុព្វហេតុដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់មួយ -គឺការរក្សាប្រទេសកម្ពុជាឲ្យស្ថិតនៅក្នុងសន្តិភាពនិងឯករាជភាពបានមួយរយៈ រួចផុតពីការរំលោភរបស់អ្នកជិតខាង (សៀម-យួនខាងត្បូង តែសីហនុឲ្យយួនខាងជើងរំលោភតាំងសេនាធិការសឹកនៅលើដីខ្មែរ)

ទំនាក់ទំនងនេះបានធ្វើឲ្យទ្រង់អាចយកជ័យជំនះលើសត្រូវខាងក្រៅ ក៏ដូចជាអត្តាធិបតេយ្យនៃសត្រូវខាងក្នុងប្រទេសដែរ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះសោត គឺទំនាក់ទំនងរបស់ទ្រង់ជាមួយប្រជារាស្ត្រខ្មែរ និងជាមួយប្រទេសមហាអំណាចបរទេស - ជាពិសេសជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិកដែលមកជំនួសបារាំង មានអំណាចជាធំក្នុងជ្រោយឥណ្ឌូចិននោះ - ជាផ្នែកដ៏សំខាន់មួយនៃប្រវត្តិសាស្ត្រក្នុងការរលាយវិនាសអន្តរាយរបស់ប្រទេសកម្ពុជានេះ ។

❑ ❑

❑